

PRÆCELSO HEROI AC PRINCIPI, D. IOANNI LAUDERDALIÆ DUCI,

Supra omnes Titulos, jure multos ac maximos,
hoc omnium cumulo & summâ Inclyto.

Summâ in Regiam Majestatem Augustissimi Britanniarum Monarchæ
CAROLI II^{di}.

FIDE:

Illique à Sanctoribus in utroque Regno Consiliis, Nobilissimi Ordinis
Aureæ Periscelidis Equiti, &c.

Mecænati suo magnopere suspiciendo:

Theses hæc suas Philosophicas sibi *ovv θει* 3. Augusti, 1677. propugnandas, D.D.D^{us}

THESES LOGICÆ.

Enshumana cum per *πρωτοπλατυ* à suo conditore ἀποστασιν, exciderit primâ illâ perfectione & Integritate suâ, quâ Sacre Literæ comprehensivè admodum *Divine Imaginis* nomine designant; cuiusque virtute & beneficio in Intimas & Abditissimas rerum Naturas ante lapsum facillimè penetrabat, Easque propriis nominibus & vocabulis admodum significativis explicabat; 2. Post lapsum vero in perfectionis illius locum ea successerit Intelligendi & Explicandi Imperfectio, quâ nec res adequatè concipere, nec vocibus satis ad vivum representare possit; 3. Quibuldam Naturæ suæ nunc mutilæ & concisæ claustris quasi & repagulis coercita ac limitata, quam non potest rem unam simul totam uno intuitu comprehendere ac exprimere, eam cogitur in multos conceptus inad-

equatos & parciales dividere & quasi diffecare ac discerpere; eosdemque rursus panniculorum more collectos ac confusos quam potest artificiosissimè cōaptare. 4. Hinc natæ celebres illæ in Scholis, *Abstractiones*, sive, *Præcisiones*, sub quibus res à nobis longè aliter concipiuntur quàm prout in se sunt, dum per conceptum ea distinguimus quæ in re ipsa arctissimè conjunguntur (quoties scilicet in re unum consideramus, aliis quæ in ea pariter sunt, non simul tunc consideratis) eademque sic seorsum concepta, iterum per *Prædicationem*, aut *Illationem* conjungimus, 5. Hinc etiam in omnibus Mentis Operationibus concipimus res secundum quâdam *Rationis Habitudoines*, iis prout extra Mentem existunt nequaquam convenientes, sed solummodo prout sic abstractivè à nobis intelliguntur. 6. Hoc igitur Ingenioso Naufragii tabulas, (qua fieri potest) colligendi commento excogitate & observatæ sunt illæ *Generis & Speciei, Subiecti & Prædicati, Præmissarum & conclusorum*, aliæque id genus *Habitudoines*, quæ revera sunt *Notiones* secundæ *Artificiales Logicæ*, quarum similes etiam dantur tum in Grammatica, tum etiam in Rhetorica. 7. Neque sine iis *Concipiendi modis* apparet, quemadmodum aliter Mens in rerum cognitione acquirenda, aut actionibus Moralibus dirigendis possit ritè versari, & operationes suas dirigere. 8. Hi autem Modi, ut secundum Entitatem suam, ad Metaphysicam; secundum Productionem, ad Physicam; Ita secundum Directionem, ad Logicam spectant. 9. Adeoque necessarium est, Logicam esse Habitum fabricandi & utendi ejusmodi *Notionibus*, quibus juvemur vel intra vel extra ipsius latitudinē in *Notionum & Rerum* cognitione per suum, aut alios *Habitus* acquirenda, ut & in *Actionibus* Moralibus præstandis. 10. Nihil vel impediri quo minus possimus etiam in ipsius Logicæ habitu acquirendo talibus *Notionibus* uti. 11. Non enim quæ aliis Disciplinis tam egregiè utilis est, ea sibi ipsi inutilis esse debet. 12. Adeo ut ipsa tum sibi, tum aliis Disciplinis, insignem planè præstet operam & utilitatem. 13. Idque in omnibus propriis *Operationum* gradibus, singulis singularum defectibus & confusionibus suis *Notionum secundarum* medelas distincte & artificiosè adhibendo; dum eam ut in veri cognitione ab ortu cecam; ita in boni actione, planè pravam & distortam, regulis & præceptis illis suis juvat ac dirigat.

II. Prædicari in *Quid*, est, prædicari essentialitèr, & ad modum rei per se subsistentis. 2. Recte igitur Genus definitur Porphy. *Prædicabile in Quid de pluribus specie differentiis*. 3. Et definitio *Notionis* Genus tanquam Definitio conveniet. 4. Neque forma omnis prædicabitur in *Quale*. 5. Et vera simul & utraque hæc Enunciatio, *Universalitatis* patet *Genere*; *Genus* latius patet *Universalitatis*. 6. Verè item hæc, *Genus* respectu speciei est *Totum*; Est *Partis*. 7. Et vice versa, *Species* respectu Genus est *Totum*; Est *Partis*. 8. Neque in *Quid* prædicabitur Differentia. 9. Neque habebit hæc modum prædicandi perfectionem eo quem habet Genus. 10. Neque necesse est, omne illud esse Genus, quod præter Speciem prædicatur in *Quid*. 11. Aut Definitioni convenire hanc Genus definitionem. 12. Quæstio qua Quæritur *Quid est*, nihil aliud quærit quam rei Essentiam. 13. At cave putes in *Quid* prædicari Differentiam. 14. Etiam si hæc Essentiam magis explicet quàm Genus.

THESES ETHICÆ.

I. Τον ἀλλοιῶς ἀγαθὸν πάσας οἰοῦντα τὰς τυχὰς ἀρχήσας εἶναι, καὶ ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αἰτίας τὰ καλλίστα πράττειν. 1. Eth. cap. 10. 2. In omni igitur statu vir probus honestis actionibus incumbit, malas averfabitur, nec calumniis commovebitur. 3. Nec in eum cadere potest Verecundia. 4. Hæc proinde Virtus non est, sed Perturbatio. 5. Nec tamen qua ulla virtute morali formetur. 6. Adeoque non omnem Perturbationem formabit virtus aliqua Ethica. 7. Et in definitione Habituum per *παθὴν* intelligere oportet illas solum Perturbationes in quibus, observando Circumstantias, servatur το εὖ, & το μὲν εὖ. 8. Ad has enim Solas bene vel male nos disponunt *Habitus Morales*. 9. Et Impudentia acque animi Consternatio, quæ Persecutio tanquam Extrema opponuntur, non Vitiis, sed extremis Perturbationibus annumeranda sunt. 10. Rubor igitur licet vulgè, improprie tamen dicitur *Virtutis color*. 11. Nisi intelligatur Modestia illa quæ, ut Semivirtus, Adolescentes & alterum Sexum eximie ornat. 12. Natu tamen grandiores interdum graviter deprimit.

II. Jurisprudentiæ Pons & Fundamentum est *Philosophia moralis*. 2. Illius ergo cultores, non supinè negligentia, aut oscitantèr in hac versari oportet. 3. Sed summâ cum ludustriâ, labore plane indefesso, & solertiâ exquisitâ. 4. Cumque ex *Spontaneo* & *Invito* vel imprimis afflimentur *Hominum Affectiones & Actiones*, Sintne Laude, an Vituperio; Præmio, vel Penâ dignæ; in jure dicundo in fontes illos à iudicibus penetrari necesse est. 5. Invitum itaque per vim (aliàs violentum) postulat 1. ut Causa sit externa; 2. ut Internum Principium nullum ei præbeat Concursum. 6. *Violentum* igitur sive *Violentum*, non solum *Spontaneo* opponitur, sed & *Naturali*. 7. Ac proinde locum habebit quoque in Inanimatis. 8. Et licet definitionem *Spontanei* colligat Philosophus ex definitione utriusque *Inviti* (nempe per Vim, & per Ignorantiam) præ-

cipue tamen loquitur de *Invito* prout *Spontaneo* opponitur. 9. Et quod vim patitur, potest quidem tanquam merum Instrumentum agere. 10. At nequaquam habere potest actionem ab aliquo principio sibi invito profluentem. 11. Ita ut actio ejus qui cogitur, revera non sit ejus qui cogitur, sed principii externi cogentis. 12. Est enim plane impossibile, illud quod procedit à violentia, procedere activè à principio interno.

III. *Εν οἷς γὰρ ἐσθ' ἡμῖν το πρᾶττειν, & το μὴ πρᾶττειν, & ἐν οἷς το μὴ, & το ναί, ἐσθ' ἡμῖν, δι' ἃ ἡ ἀρετὴ, οὐκ ἔστιν ἡ κακία.* Philol. cap. 5. lib. 3. Eth. 2. Cum igitur ex illo loco in nostra potestate sint bonæ ac malæ actiones, Stoici & Manichæi iniquissimè prorsus Liberum Arbitrium tollebant, omnia dicentes *fati necessitate evenire*. 3. Iniquè etiam Platonici illud alterâ sui parte truncabant, *Humanæ voluntati omnem in malis actionibus libertatem detrahentes*, non autem in bonis. 4. Multo utrisque, atque ipso etiam Philosopho, sanis docent *Scripturæ Sacre*, optimis etiam verè pium studiis inhaerescere malum (*peccatum scilicet originale*) eaque omnia dirâ contagione terribissimè inquinare, infelicitate pariter horrendâ, ac quâ peribant illi qui vivi mortuis alligari, quo tardius eo miserius ab Herulicis Latronibus cogerentur perire, (ut de iis ex *Aristotele* narrat Augustinus; & de Mezentio refert Virgilius, *Mortuus quin etiam jungebat corpora vivis*.) 5. Præterea in quolibet etiam regenerato, concupiscit adversus Spiritum Caro, adversus hanc Spiritus. 6. Intraque plane pugnant, ut hostis in hostem. 7. Cum interim in non Regenito pacata sint omnia. 8. Caro enim adversus Carnem non pugnat. 9. Etiam si leviter forte in eo reluctetur interdum vel Conscientia Naturalis. 10. Quemadmodum ab *Imperante* distinguitur Philosophus *Incontinentem*. 11. Sed hujusmodi lucta est, non voluntatis in voluntatem; sed intellectus in voluntatem; & vice verâ, hujus in illum. 12. Cum in Regenito pugnet pars voluntatis renata, adversus partem ejusdem non renatam; ut & hæc in illum. 13. Nec minus pars intellectus renata, adversus partem ejusdem non renatam.

THESES PHYSICÆ & METAPHYSICÆ.

I. Diversa Causarum Consideratio eas diversis etiam Disciplinis appropriat. 2. Nos Physicam & Metaph. hic non separamus. 3. Ea est adæquatæ omnis Divisionis Natura, ut debeat omnia ejus membra naturam rei divise participare. 4. Et sicque omnia à se invicem distincta. 5. Actuum suum divinum exhaure. 6. Ac proinde trita illa Causarum divisio quadrimembris in *Materiam, Formam, Efficientem & Finem* omnino adæquata erit. 7. Harumque specierum singulæ de ratione influentis esse in effectum participabunt, verumque habebunt influxum. 8. Et unaquæque influet esse in effectum, influxu longe diverso ab eo quo esse in illud influunt reliqua Causarum Genera. 9. Et membra hæc dividenda divilum totum ita exhaureant, ut in eo nihil reperitur, quod non etiam reperitur in aliquo saltem membro dividende. 10. Neque ulla reperitur Causa per se quæ non possit ad aliquod hujus Divisionis membrum revocari. 11. Ut Stoici, nullo jure, soli Efficienti tribuerint rationem Causæ. 12. Neque potiore aliquo jure *Ideam* suam, sive *Exemplar* tanquam quintum Causæ Genus addiderit Plato. 13. Aut alii *Instrumentalem* posuerint esse Genus Causæ à genere Efficientis distinctum. 14. Aut *Objectum* non posse ad aliquid ex prædictis quatuor referri. 15. Aut hæc non inter se contradicant. 16. Aut uni & eidem Causæ (v.g. *Forma Substantiali*) posse convenire rationes plurium Causarum; imo omnium istarum quatuor Specierum rationem. 17. Hoc enim & rarissime contingit & materialiter tantum verum est. 18. Cum tamen juxta part. 6. pro diverso interim suæ uniuscujusque speciei esse in fluendi modo semper formaliter & essentialiter distinctuantur. 19. Stoici autem significationem Vocabuli *Causæ* in se latere immerito constrigebant. 20. Et cum *Ideam* sive *Exemplar* plerique omnes consentiant ideo esse causam; quia cum Efficienti infit, eumque ad certum Effectum producendum dirigat & determet, non potest si eadem Causa ab Efficienti distinctam constituere. 21. Licet enim non nisi mediante *Ideâ*, sive *Exemplari*, *Leitica* aut *Scannum* efficiat *Faber*; tota tamen efficientia, sive operis ex arte productio, est ab ipso *Fabro*. 22. Attem vero & Artificem omnes collocant in *Genere Causæ Efficientis*, 23. Non tamen omnes, sed solum Efficientis cum cognitione. 24. Sola enim hujusmodi Efficientis potest in operando intueri *Ideam* sive *Exemplar*. 25. Hoc autem propriè nihil est aliud quam *Causa Exemplari* uti. 26. Efficientis autem Causæ ad agendum determinatio communiter refertur ad *Genus Causæ Efficientis*. 27. *Objectum* denique *Motivum*, cum vel finalitèr vel effectivè moveat; illud ad *Finem*; hoc ad Efficientem necessario pertinebit. 28. *Objectum* vero *Terminativum* tantum nullam habebit Causæ rationem.

THESES ASTRONOMICÆ.

I. *Philos. cap. 6. lib. 2. de Cælo* a *Asturo*, de Motus Cælestis æquabilitate, in ipso limine distertè monet, Se istic intelligere *Motum Primum*. 2. Ibidem tamen affert Argumenta, quæ probant æquabilitatem etiam esse *Motum secundum*, qui est *Orbium Inferiorum*. 3. Horum igitur motum istic exclusit, Quia licet integri Orbis singuli æquabilitèr semper moveantur, tam *Motus primo* quam *secundo*; Altra tamen orbibus infixa aliquam habent in motu primo inæquabilitatem. 4. Hinc Sol suâ revolutione interdum describit circulum majorem nempe in *Æquinoctio*. 5. Interdum minorem nempe in *Tropici*. 6. Hoc autem accidit propter ipsius *Corporis Solaris* accessum & recessum. 7. Cum tamen interim totus ejus Orbis æquabilitèr moveatur. 8. Sol igitur in *Hæmisphærio Boreali* diuturniorem trahens moram, quam in *Australi*, non idcirco existimandus est inæquabilitèr moveri. 9. Tota enim hæc ejus inæquabilitas est respectu motus ejus super centro Mundi. 10. Ad ejus vero motus justam & debitam æquabilitatem sufficit quod æquabilitèr moveatur super centro suo. 11. Est enim planè impossibile Motum circulem esse æquabilem super diversis centris. 12. Motus igitur Solis super centro suo nullam habet *ἀκμὴν ἢ ἵστασιν*, aut *ἀνέλιον*. 13. Adeoque nec ullam Motus sui inæquabilitatem. 14. *Æquabilitas* siquidem ac inæquabilitas Motus mensuranda est ex æquabilitate aut inæquabilitate ipsius super centro sui Mobilis proprio. 15. Adeoque Sol sparia inæqualia, tempore æquali motu suo non conficit. 16. Hoc autem est ad motus inæquabilitatem prorsus necessarium.

Præfide Jacobo Pilano Adolescentes Magisterii Candidati, ex Almæ Matris REGIS JACOBI 6. Athenæi Edinburgeni disciplina, Anno 1677. emittendi.

Alamus Freer.
Alexander Achiball.
Alexander Steedman.
Andreas Hog.
Andreas Hume.
Archibaldus Hamilton.
Christophorus D. wker.
Christophorus Richardson.
David Lyon.

Deidonus Kirby.
Eliæz Heywood.
Georgius Prosser.
Georgius Kennedy.
Gileon Scot.
Gilbertus Reul.
Gualterus Hamilton.
Gualterus Alder.
Gualterus Crawford.

ALEXANDER LIVINGSTONE.

Gulielmus Dickson.
Gulielmus Fairley.
Gulielmus Lockhart.
Gulielmus Morison.
Gulielmus Smith.
Hector Douglas.
Jacobus Binning.
Jacobus Durbame.
Jacobus Gordon.

DAVID MELVILL.

Jacobus Hog.
Jacobus Hume.
Jacobus Inglis maj.
Jacobus Inglis min.
Jacobus Johnston.
Jacobus Lorimer.
Jacobus McDowal.
Jacobus Marshall.
Jacobus Melrose.

Jacobus Noble.
Jacobus Straton.
Joannes Heywood.
Joannes Inglis.
Joannes Law.
Joannes Muir.
Joannes Ross.
Nicolaus Edgar.
Patrick Crawford.

Patricius Tailzifer.
Patricius Thomson.
Robertus Blaw.
Robertus Brown.
Robertus Davidson.
Robertus Fulton.
Robertus Kincaid.
Robertus Smith.
Samuel Calderwood.

Samuel Johnston.
Samuel Williams.
Samuel Yatts.
Thomas Ball.
Thomas Cotton.
Thomas Glover.
Thomas Henderson.
Thomas Kennedy.
Thomas Wylie.

EDINBURGI, Excudebat Thomas Brown, M. DC. LXXVII.

